

El paper de les gosseres i protectores

**És l'abandonament d'animals de companyia realment un
problema?**

Iris Mercenario, Josep Mª Monné i Marc Pérez

**Curs 2011-2012
Facultat de Veterinària, 20 de gener 2012**

Índex

0. Agraïments	3
1. Introducció	4
2. Definicions	6
3. Actualitat	7
3.1. Espanya	7
3.2. Catalunya	8
3.3. Altres	11
4. Legislació	12
5. Recomanacions	16
5.1. Model organitzatiu	16
5.2. Possibles solucions	17
6. Residència ideal	20
6.1. Bases per a la construcció	20
6.2. Disseny de la residència	21
6.3. Disseny del recinte	22
6.4. Ambient de la residència	25
6.5. Tasques habituals	26
6.6. Registres	27
6.7. Valoració	28
7. Entrevistes	30
7.1. Associació Protectora d'Animals de Tarragona ..	30
7.2. Protectora Baix Camp	32
7.3. Gossera Municipal de Barcelona	34
8. Enquestes	37
9. Conclusions	39
10. Bibliografia	42

0. Agraïments

La realització d'aquest treball no hagués estat possible sense l'ajuda inestimable de certes persones. Elles ens van facilitar informació de gran utilitat per tal de poder desenvolupar aquest treball i ens van assessorar a l'hora de fer-lo.

Aquestes persones són: Jaume Fatjó, Xavier Manteca i les associacions que ens han obert les portes per resoldre molts dels nostres dubtes.

A totes elles, moltíssimes gràcies per la vostra ajuda i pel temps que vau invertir en nosaltres.

1. Introducció

Seguidament presentem un treball on realitzem una revisió dels diferents aspectes que afecten i que estan relacionats amb l'abandonament d'animals de companyia, especialment els gossos. Són molts els motius que ens van motivar a iniciar aquesta tasca entre els quals hem de destacar-ne dos. En primer lloc els tres membres del grup som persones molt ficades en el món dels animals de companyia, i per tant estem sensibilitzats davant dels problemes que l'envolten. Per altra banda, tot i l'estreta relació que tenim amb els gossos, cap de nosaltres teníem una coneixença real, o si més no basada en estudis científics, ja sigui d'aspecte legal o estadístic, de la situació que hi ha actualment al nostre país.

En un primer moment el treball havia de tenir un format bastant diferent al que finalment ha acabat sent, tant en l'estructura del treball com en el contingut. Inicialment el títol que vam presentar era el de *“Diferències legals entre una gossera i una protectora”*. Vam creure que era interessant treballar aquest tema, ja que, encara que sabéssim que hi havia diferències entre els dos tipus de centres d'acollida, cap de nosaltres sabíem realment quines eren aquestes.

Vam començar a treballar, i la primera dificultat que vam trobar, era la manca d'informació sobre aquest tema, a banda que legalment no està descrit específicament en cap lloc. Tots nosaltres esperàvem trobar un marc legal ben definit ja sigui a nivell Europeu, Espanyol i/o Català. Després d'informar-nos ens vam trobar en una realitat totalment diferent, on a cada jurisdicció local ja es podien trobar situacions ben diferents. Va ser en aquest punt on ens vam adonar que no coneixíem res de la realitat legislativa respecte a la propietat d'animals de companyia, i de retruc, de la realitat sobre l'abandonament. Vam entendre que el tema que nosaltres volíem treballar era només una petita part d'una estructura més gran, i que no podíem fer una cosa obviant l'altre.

Així doncs, en aquest treball s'ha treballat a fons la legislació sobre la protecció dels animals a Catalunya, i la tendència que aquesta ha agafat des de la seva primera creació l'any 1988. Una vegada ja s'ha establert aquest marc legal, es pot entendre millor quina és la realitat de l'animal de companyia dins de la nostra societat, podem entendre quina és la seva funció i a la vegada quines són les interaccions que pot tenir en el nostre sistema. La llei està escrita, per saber si aquesta realment funciona, hem dedicat un apartat a temes d'actualitat, per entendre millor què està passant actualment. De la mateixa manera, poder establir relacions entre les normes escrites i l'efecte que aquestes tenen és una manera de poder fer una bona crítica i intentar esbrinar on hi ha els veritables problemes.

A mig camí entre la llei i la realitat en la que vivim trobem les gosseres i protectores. Quina és la llei vigent que vetlla per el benestar i control dels animals de companyia?

Si féssim un bon ús de les normes establertes tindríem poblacions d'animals abandonats? Per què necessitem aquests centres d'acollida? Legalment quin és el seu paper i com el desenvolupen? Seguidament intentarem entendre i contestar aquestes preguntes.

2. Definicions

Per poder entendre millor el següent treball, és necessari definir i tenir clars els següents conceptes. Aquestes definicions han estat extretes de l'Article 3, del Capítol I, del Decret Legislatiu 2/2008 del 15 d'Abril, pel qual s'aprova el text refós de la llei de protecció dels animals.

Animal domèstic: animal que pertany a espècies que habitualment es crien, es reproduïxen i conviuen amb persones, i que no pertanyen a la fauna salvatge. També tenen aquesta consideració els animals que es crien per a la producció de carn, de pell o d'algun altre producte útil per a l'ésser humà, els animals de càrrega i els que treballen en l'agricultura.

Animal de companyia: animal domèstic que les persones mantenen generalment a la llar amb la finalitat d'obtenir-ne companyia. Gaudeixen d'aquesta consideració els gossos, els gats i les fures.

Animal ensalvatgit: animal de companyia que perd les condicions que el fan apte per a la convivència amb les persones.

Animal abandonat: animal de companyia que no va acompanyat de cap persona ni duu cap identificació del seu origen o de la persona que n'és propietària o posseïdora. També tenen la consideració d'abandonats els casos establerts per l'article 17.3.¹

Nucli zoològic: les agrupacions zoològiques per a l'exhibició d'animals, les instal·lacions per al manteniment d'animals de companyia, els establiments de venda i els centres de cria d'animals, els centres de recollida d'animals, el domicili dels particulars on es fan vendes o altres transaccions amb animals i els de característiques similars que es determinin per via reglamentària. En queden excloses les instal·lacions que allotgen animals que es crien per a la producció de carn, de pell o d'algun altre producte útil per a l'ésser humà, els animals de càrrega i els que treballen en l'agricultura.

Associació de protecció i defensa dels animals: entitat sense afany de lucre legalment constituïda que té entre els seus objectius o finalitats emparar i protegir els animals.

Animal perdut: animal de companyia que duu identificació del seu origen o de la persona que n'és propietària i que no va acompanyat de cap persona.

¹ Article 17.3 "Si l'animal porta identificació, l'ajuntament o, si escau, l'ens supramunicipal corresponent ha de notificar a la persona propietària o posseïdora que té un termini de vint dies per recuperar-lo i abonar prèviament totes les despeses originades. Transcorregut aquest termini, si la persona propietària o posseïdora no ha recollit l'animal, aquest es considera abandonat i pot de ser cedit, acollit temporalment o adoptat, efectes que han d'haver estat advertits en la notificació esmentada.

3. Actualitat

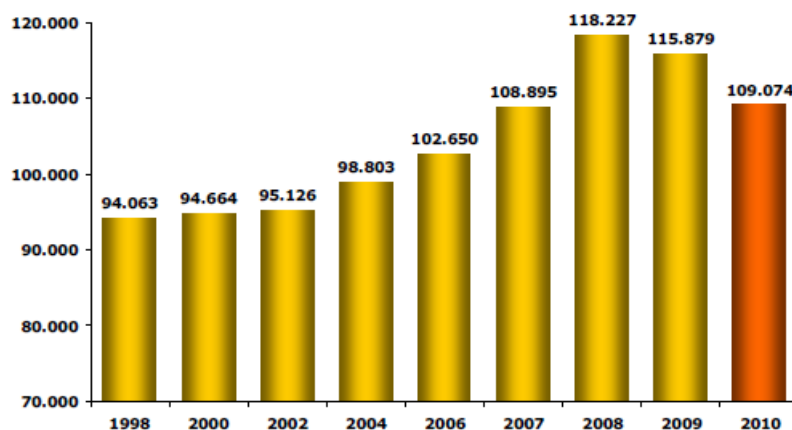
3.1 Espanya

En la nostra societat, és molt conegut que l'abandonament d'animals és un problema real. Cada any es compren molts gossos i gats, i d'aquests, un elevat percentatge acaba abandonat.

A continuació es detallen algunes dades trobades dels darrers anys que mostren la problemàtica del sector a nivell espanyol.

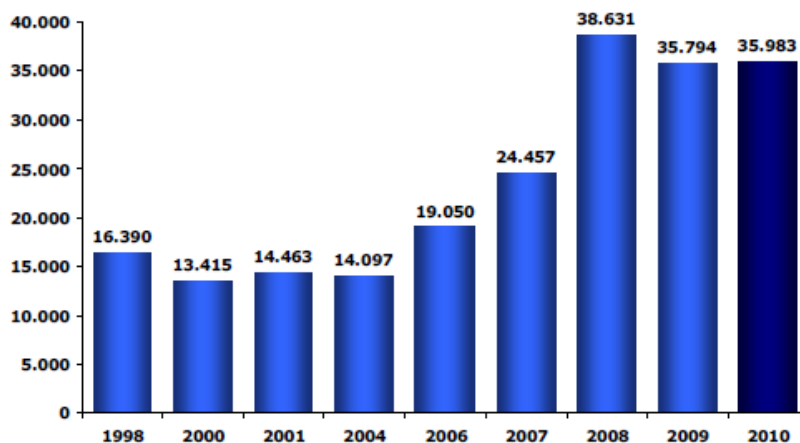
Sense anar molt lluny a l'any 2007 ja es va observar un clar augment de l'abandonament de gossos i gats respecte l'any anterior (un 6,5%). Les xifres oscil·laven entre 109.000 gossos i 24.000 gats abandonats. L'any següent la xifra assolí els 110.000 gossos abandonats, sent Espanya el país de la UE amb més nombre d'abandonaments. Un estudi del 2008 reflexa que la majoria d'aquests gossos són adoptats en protectores o gosseres (52%) i alguns (24%) són retornats als seus respectius amos. Tot així, el nombre de gossos sacrificats va ser molt elevat, aproximadament d'uns 14.000.

Des de l'any 1988, la Fundació Affinity s'ha dedicat a fer estudis sobre l'abandonament d'animals, obtenint així dades molt interessants sobre aquesta problemàtica. Durant l'any 2009 es va calcular que cada 3,5 minuts es recollia un animal del carrer. En els últims resultats publicats per aquesta fundació se'n poden extreure les següents dades.

Gràfica 1

En la *Gràfica 1* podem observar l'evolució de recollida d'animals per part de protectores i gosses al llarg dels últims 12 anys a Espanya. Durant l'any 2010 es van recollir 109.074 gossos fet que suposa un 5,9% menys que el 2009.

Gràfica 2

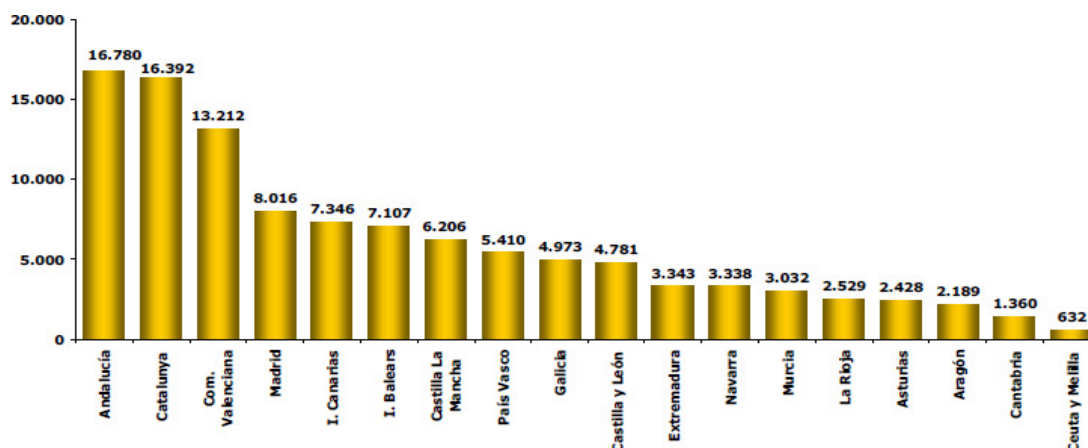
Pel que fa al nombre de gats, tal i com es pot veure a la *Gràfica 2*, la tendència de recollida és semblant a la dels gossos, i aquest últim any s'han recollit 35.983, un nombre molt aproximat al de l'any anterior.

Si s'analitza la població d'animals recollits també se'n poden extreure conclusions interessants. Es recullen més gossos que gats, i en ambdues espècies es recullen més mascles que femelles i més animals vells que joves. La majoria d'animals no són de raça pura. En quant els gossos el 50% gaudeixen de bona salut i la mida mitjana és la predominant.

3.2 Catalunya

En quan a la situació a Catalunya, al 2010 el percentatge d'animals abandonats va créixer un 43%, i només a l'àrea metropolitana de Barcelona es van recollir prop de 3.000 animals. En el 2011, segons SPAM (Societat Protectora d'Animals de Mataró), va créixer un 6% l'abandonament d'animals respecte l'any passat, altres fonts en canvi quantifiquen aquest augment en un 15%.

Tal i com es pot observar en la *Gràfica 3* i la *Taula 1*, de l'estudi mencionat anteriorment de la Fundació Affinity, Catalunya és una de les comunitats que més animals recull si parlem amb valors absoluts. Malgrat tot, si mirem el nombre d'animals recollits per nombre d'habitants el nostre país és situa a nivell de la mitjana espanyola.

Gràfica 3

	Perros 2010	Pobl. 2010	Perros recogidos por cada 1.000 hab.	
			2010	2009
La Rioja	2.529	322.415	7,8	7,7
I. Balears	7.107	1.106.049	6,4	6,9
Navarra	3.338	636.924	5,2	5,2
Ceuta y Melilla	632	156.613	4,0	3,2
I. Canarias	7.346	2.118.519	3,5	4,5
Extremadura	3.343	1.107.220	3,0	3,2
Castilla La Mancha	6.206	2.098.373	3,0	3,2
Com. Valenciana	13.212	5.111.706	2,6	2,6
País Vasco	5.410	2.178.339	2,5	2,4
Cantabria	1.360	592.250	2,3	2,3
Asturias	2.428	1.084.341	2,2	2,2
Catalunya	16.392	7.512.381	2,2	2,2
Murcia	3.032	1.461.979	2,1	2,1
Andalucía	16.780	8.370.975	2,0	2,1
Castilla y León	4.781	2.559.515	1,9	1,9
Galicia	4.973	2.797.653	1,8	1,8
Aragón	2.189	1.347.095	1,6	1,8
Madrid	8.016	6.458.684	1,2	1,8
ESPAÑA	109.074	47.021.031	2,3	2,5

Taula 1

Tenint en compte aquestes dades, és prou evident que el paper de les gosseres és imprescindible. Cada cop les gosseres estan més plenes, sobrepasant sovint les seves capacitats màximes. En els últims anys, aquest fet s'ha accentuat a arrel de la prohibició de l'eutanàsia dels animals ens aquests centres. Abans d'aquesta llei, un mètode per mantenir un cens acceptable a les gosseres era sacrificar els animals passats certs dies des del seu ingrés, actualment això està prohibit. La presidenta de l'ONG ADDA

(Associació de Defensa dels Drets dels Animals) adverteix que degut a la crisi, molts ajuntaments catalans es troben amb dificultats financeres per mantenir tots els animals que arriben a les gosses. Fins i tot hi ha alguns ajuntaments, com per exemple al Vallès Oriental, que han demanat una pròrroga d'aquesta llei per poder continuar sacrificant els animals que no poden mantenir, ja que mantenir-los a la gossera costa aproximadament 240€ al mes per gos. Un altre motiu de queixa per part d'alguns ajuntaments el trobem a les declaracions fetes pel president de l'Associació Catalana de Municipis, que demanava la revisió d'aquesta llei, al·legant que hi ha ajuntaments que per tal de complir-la dediquen una despesa superior a la que es dedica a la gent gran.

Tot i així, cal dir que darrerament també ha augmentat el nombre d'adopcions, sent Catalunya una de les comunitats autònomes capdavanteres en l'adopció de gossos i la primera en la de gats. Això és possible sobretot gràcies a les campanyes de sensibilització social. Respecte a aquest tema, la presidenta de la ONG ADDA senyala que entre el 30-40% dels animals que arriben als diferents refugis (gosses o protectores), no són abandonats sinó que són animals perduts. Tot i així, en molts casos no es poden retornar als seus amos degut a que no porten xip. Un clar exemple d'això és que a l'any 2000 tan sols un 8% dels animals recollits portaven xip, mentre que al 2010 el percentatge va augmentar fins gairebé el 30%. Hi ha gent que justifica aquestes dades amb una negligència per part de les administracions. Però el cert és que la culpa és de tot el sistema (propietaris, administracions, veterinaris, protectores, etc). Ja que hi ha diversos factors que hi contribueixen. Un exemple, és el fet que identificar un gos/gat amb microxip a Catalunya costa uns 50€, ja que ho ha de fer un veterinari privat, en canvi, en altres llocs com Madrid costa 14€, o fins i tot a Ceuta és gratuït.

Un altre factor que dificulta la disminució d'abandonaments, és el fet que la majoria d'animals no estan registrats al cens municipal, tal i com diu la llei. Actualment, ningú és capaç de dir exactament quina és la quantitat d'animals de companyia que viuen a les llars catalanes. Hi ha càlculs aproximats que ho situen al voltant dels 3 milions, però la pròpia Generalitat creu que únicament 2 de cada 100 animals estan degudament inscrits. Això dificulta molt el control sobre la població d'animals i conseqüentment sobre l'abandonament.

Actualment l'abandonament està augmentant degut a la crisi econòmica. La gent té menys recursos per mantenir els animals, i una solució que troben és abandonar-los o deixar-los directament a una protectora o gossera amb

l'esperança que algú els adopti i se'n faci càrrec. Per altre banda, altres persones han trobat en la venda de cadells una manera de fer diners, tot i ser il·legal. Cada cop més particulars crien gossos o gats per vendre els cadells a uns preus inferiors que els de les botigues. Però la problemàtica va més enllà i quan no poden vendre tots els cadells els abandonen.

3.3 Altres

Des dels últims anys no només els animals de companyia estan patint un augment dels abandonaments. Sense anar més lluny i principalment a causa de la crisi, ha augmentat el nombre d'abandonaments de cavalls. Aquests animals tenen unes gran necessitats energètiques i una llarga longevitat, per tant, la seva manutenció implica elevats costos durant molt de temps. Això provoca que, en molts casos, sigui molt difícil el seu manteniment econòmic. Abans aquests animals es podien portar a l'escorxador, i molts així ho feien, però actualment si l'animal no està registrat correctament aquesta pràctica no es pot dur a terme. Per tant, la solució que queda és la formació de protectores destinades a aquesta espècie, com per exemple la de Fonollosa amb capacitat per 25 cavalls. Evidentment totes aquestes protectores es mantenen amb finançament privat.

Els animals exòtics tampoc queden al marge dels abandonaments. Aquestes espècies estan cada cop més de moda i ha augmentat molt el nombre de gent que els té com animal de companyia. Alguns propietaris arriba un moment que se'n cansen o no tenen els recursos suficients per mantenir-los i els alliberen al medi, els abandonen. Aquest fet comporta problemes ambientals degut a la interacció d'aquestes espècies amb els animals autòctons, i és per aquest motiu que també s'han creat centres de recollida d'animals exòtics.

4. Legislació

Fins l'any 1988 no va existir una legislació unitària i específica que tractés la protecció dels animals. La legislació vigent fins aquell any, es trobava antiquada, dispersa i no permetia fer una bona regulació i ús de la mateixa.

El 4 de març de 1988 el Parlament de Catalunya va redactar una llei que pretenia recollir tots els principis de respecte, defensa i protecció dels animals, que fins aquell moment figuraven en tractats i convenis internacionals i en legislacions de països socialment més avançats. L'entrada d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea va ser un dels estímuls que va empènyer al Parlament de Catalunya a aplicar lleis d'aquest calibre.

En aquest apartat farem un repàs comparatiu de l'evolució de les dos lleis de protecció animal que han existit al nostre país i les darreres modificacions. Aquestes lleis són:

- Decret legislatiu 3/1988, 4 de març, de protecció dels animals (DOGC núm. 967, de 13.3.1988)
- Decret legislatiu 22/2003, 4 de juliol, de protecció dels animals (DOGC núm. 3926, de 16.7.2003)
- Decret legislatiu 2/2008, 15 d'abril pel qual s'aprova el text refós de la llei de protecció dels animals.

De manera general, es pot observar que la llei 3/1988 és una llei molt més simplista on es passen per alt molts aspectes que en la llei 22/2003 ja tenen una rellevància important pel que fa a la protecció i benestar dels animals.

En l'article 1, referent a l'objecte de les lleis, ja es troben marcades diferències: *"Aquesta llei té l'objecte d'establir normes per a la protecció dels animals i per a la regulació específica dels animals de companyia i de la fauna salvatge"* (lleí 3/1988); *"Aquesta llei té per objecte establir les normes generals per a la protecció i el benestar dels animals que es troben de manera permanent o temporal a Catalunya, amb independència del lloc de residència de les persones que en són propietàries o posseïdores"* (lleí 22/2003). La primera gran apreciació que se'n pot extreure és el fet que el concepte de **benestar animal** apareix per primera vegada i adopta un paper important en el desenvolupament de la pròpia llei.

En la llei 22/2003 s'introdueix un article nou destinat a definir els diferents subjectes sobre els quals recau la llei, els quals s'han definit anteriorment.

Pel que fa a les prohibicions, la llei 22/2003 és molt més específica i contempla més activitats il·legals. Exemples que s'han considerat més rellevants són:

- Les dues lleis contempnen la prohibició de mantenir els animals en instal·lacions indegudes des del punt de vista higienicosanitari, a més a més, la nova legislació del 2003 afegeix el concepte d'instal·lacions indegudes des del punt de vista de benestar i de seguretat de l'animal.
- Ambdues lleis prohibeixen la mutilació dels animals excepte les d'ús terapèutic, malgrat tot, la llei del 1988 permetia la mutilació per mantenir les característiques de la raça.
- En quan al comerç d'animals, la llei del 2003 és molt més restrictiva que la del 1988.
- En la llei del 2003 s'afegeix la prohibició de mantenir els animals lligats durant gran part del dia o limitar-los de manera duradora el moviment que els és necessari.

L'apartat que més canvis ha patit i que més conseqüències ha portat a nivell pràctic és el punt referent al sacrifici i esterilització dels animals. En la llei de 1988 es diu que *"els centres de recollida d'animals abandonats, un cop transcorregut el termini legal per a recuperar-los, poden sacrificar-los o donar-los en adopció, esterilitzats prèviament"*. Posteriorment, a la llei del 2003 és prohibeix el sacrifici d'animals excepte en el cas de necessitat humanitària i sanitària. En el text refós del 2008, a més a més s'afegeix que tots els animals que són objecte de comercialització o transacció han de ser esterilitzats, excepte en els casos que s'estableixin per reglament.

Des de la llei del 1988 és obligatori que cada propietari censi el seu animal a l'ajuntament del seu municipi i porti la identificació permanentment a sobre, tot i així, no especifica de quina manera ni quin tipus de registre s'ha d'aplicar. En la llei del 2003, es crea per primera vegada un registre general d'animals de companyia constituït pel conjunt de dades d'identificació dels censos municipals. Tanmateix, s'especifica l'obligatorietat d'ús d'una identificació electrònica, amb la implantació d'un microxip homologat. En la llei del 2008 s'afegeix un apartat, en el qual s'obliga als ajuntaments a portar un cens municipal d'animals de companyia que resideixen habitualment al municipi. Aquest cens ha de constar de les dades d'identificació de l'animal, dades de la persona posseïdora i altres dades que s'estableixin per reglament.

A la llei del 1988 tant sols es feia menció a l'obligació dels ajuntaments a recollir i retenir els animals abandonats, perduts o ensalvatgits, fins que siguessin recuperats, cedits o sacrificats. Posteriorment, a la llei del 2003 es descriu un article específic referent a la recollida d'animals, on s'han d'allotjar, el tipus de personal que han de tenir aquests centres, etc.

Pel que fa a la recuperació dels animals, en la llei del 1988 es marca un termini de 8 dies per recuperar un animal sense identificació, i un termini de 10 dies per animals amb identificació. Un cop transcorregut el plaç l'animal passa a ser considerat abandonat i per tant pot ser adoptat o sacrificat. Posteriorment a la llei del 2003 ambdós terminis s'amplien fins a 20 dies. Passat aquest termini l'animal es considera abandonat i per tant podrà ser cedit, acollit temporalment o adoptat. Des de la llei del 1988, per tal de recuperar un animal cal abonar un pagament corresponent a totes les despeses originades. Tanmateix, a la llei del 2003 s'afegeix l'obligació de lliurar l'animal amb la identificació corresponent.

Un apartat important que s'inclou en la llei del 2003 fa referència als requeriments necessaris que han de complir els centres en el procés d'acollida dels animals. Els requeriments més importants serien:

- Obligació de desparasitar, vacunar i esterilitzar (d'acord amb el reglament descrit) tots els animals.
- Cada centre ha de dur un llibre de registre amb les dades de cada animal que ingressa, circumstàncies de captura, trobada o lliurament, de la persona que n'ha estat propietària, si és coneguda, i també les dades de l'animal.
- Aquests centres han de disposar de les corresponents mesures de seguretat a fi de garantir la integritat física i psíquica dels animals, evitar-ne la fugida i limitar el nombre d'animals que convisquin en grups per evitar baralles i la propagació de malalties infectocontagioses. El control dels requisits previstos en aquest apartat correspon als ajuntaments tan en els centres propis com en els concertats.

A la llei de 1988 ja existia l'obligació d'inscriure les protectores en el registre del Departament corresponent sempre i quan complissin els requisits determinats per formar-ne part. A aquestes associacions se'ls atorga el títol d'entitats col·laboradores. Tanmateix el Departament pot establir ajuts per les

associacions que posseeixen aquest títol. Al 2003 s'amplia aquest article, explicant-ho més detalladament però amb la mateixa finalitat.

En aquesta part del treball ens hem limitat a destacar les parts que hem considerat més importants de la llei vigent de protecció dels animals, ja que aquesta aborda altres temes, com els referents a fauna salvatge, la classificació de les infraccions i les sancions a aplicar.

5. Recomanacions

5.1 Model organitzatiu

Com ja s'ha comentat anteriorment, avui en dia el problema de l'abandonament animal i en conseqüència la presència d'una població de gossos sense casa està estès a tot el món. Depenent del país la problemàtica pot ser molt diferent, per exemple, a Catalunya l'abandonament d'animals de companyia principalment comporta un problema social i de benestar animal; per altra banda molts altres països han d'afrontar problemes més complexos ja siguin sanitaris, socioeconòmics, polítics i/o religiosos. Sobretot en aquells països on la presència d'animals abandonats comporta un risc per la salut humana, l'exemple més clar seria la ràbia, fa necessari l'aplicació d'una normativa estricta de control d'aquests animals.

Aquest és un dels motius que fan necessària l'existència d'organitzacions com la OIE (Organització Mundial de Sanitat Animal), la funció de la qual és presentar un seguit de recomanacions que haurien de ser seguides per tal de poder reduir a nivells acceptables aquest problema.

Segons la OIE, l'organització i estructura del sistema que ha de regular la presència de gossos abandonats, hauria d'estar formada per un conjunt d'organismes estructurats jeràrquicament on, cadascun dels quals, té les seves responsabilitats i competències específiques. Una bona comunicació entre les diferents parts és la clau de l'èxit d'aquest sistema. Els diferents components d'aquesta xarxa de control serien:

- Autoritat Veterinària: responsable d'aplicar la legislació en matèria de sanitat i benestar animal amb coordinació amb altres institucions governamentals i competents.
- Organismes oficials: diferents ministeris del govern responsables de temes de salut pública, que assumeixen la direcció de les diferents operacions i que tenen potestat legislativa.
- Administracions locals: són responsables del control de poblacions de gossos dins de la seva jurisdicció. Tenen l'obligació de controlar que les diferents normes es duen a terme correctament mitjançant inspeccions.
- Organitzacions no governamentals: generalment actuen com a col·laboradores de les diferents institucions. Sobre elles recau el paper de sensibilització de la població per contribuir de manera pràctica a la correcta aplicació de programes de control de gossos.

- Veterinaris del sector privat: és la part que està més en contacte amb la societat, ja que és la responsable d'assessorar els propietaris. Participarà en programes de salut canina i mesures de control de població, practicant proves de detecció, administració de vacunes, efectuant labors d'identificació, esterilització, eutanàsia, etc.

Quan es realitza una comparació entre la legislació vigent a Catalunya i les recomanacions de la OIE, s'aprecia que estructuralment la xarxa legal de control de població canina del nostre país és molt pròxima a la descrita per la OIE.

A Catalunya, el Col·legi de Veterinaris representa l'Autoritat Veterinària, ja que sobre aquest organisme recau el sistema de registre de la població canina, també participa en l'elaboració, conjuntament amb el govern, de les diferents lleis que l'afecten, així com vetllar per que aquestes es compleixin. Malgrat tot, les funcions d'aquesta organització estan descrites de manera molt general i amb una certa ambigüitat.

D'altra banda, tal i com descriu la OIE, a Catalunya també existeix una conselleria (de Medi Ambient i Habitatge) encarregada de redactar les diferents normatives i dirigir-les. En aquesta normativa es descriu l'administració local com a responsable en el control de l'execució de la llei. A més aquest últim, treballa en molts casos en col·laboració amb organitzacions no governamentals (ONG) i veterinaris del sector privat.

5.2 Possibles solucions

És contradictori el fet que per un costat el govern hagi creat una llei que prohibeix el sacrifici, i per l'altra no s'ha creat cap tipus d'ajut addicional pels centres d'acollida que en els últims anys han vist un augment en l'entrada d'animals. És per aquest motiu que davant d'aquest problema cal buscar plans d'actuació i estratègies de control.

La OIE ha elaborat un document (Codi Sanitari pels Animals Terrestres) on proposa diferents actuacions que poden ser útils pel control eficaç de la població canina a llarg plaç, tenint en compte que no consideren la eutanàsia, per sí mateixa, una mesura eficaç.

Fins ara, hem descrit les parts que integren aquesta xarxa de control i quines són les seves obligacions, ara ens centrarem en descriure les mesures que haurien de dur a terme aquestes parts.

1. Un dels punts fonamentals en aquest control és incentivar una propietat responsable dels animals mitjançant una bona educació de la població. Per arribar a aquesta finalitat és imprescindible combinar mesures legals amb una bona informació que arribi a la societat i la pedagogia.
2. Un bon registre i identificació dels gossos amb propietari és un component important per tenir un bon control de la població canina per part de les autoritats competents. Això facilitaria la devolució dels animals al seu propietari en cas de pèrdua.
3. Evitar el naixement de cadells no desitjats pot ajudar a trobar un equilibri entre la demanda de gossos i la mida de la població. El propietari ha de ser correctament informat sobre les conseqüències que pot comportar la reproducció del seu animal. Per tant, una bona educació i control de la reproducció mitjançant programes d'esterilització ajudaran a controlar la població d'animals.
4. L'autoritat competent té la responsabilitat de recollir de manera compassiva (sense causar dany físic) els animals sense vigilància directa i comprovar si tenen propietari; així com formular i aplicar la legislació i la formació adequades per dur a terme aquestes activitats.
5. Les autoritats competents tenen l'obligació de disposar d'instal·lacions per acollir els animals recollits, regides per unes normes mínimes de gestió, allotjament, manteniment i mesures de control de malalties. Els gossos recollits podran ser retornats als seus propietaris o ser adoptats. En el cas de les adopcions s'haurà d'esterilitzar l'animal prèviament, i valorar que el perfil del nou propietari encaixi amb el caràcter de l'animal, així s'augmentarà l'eficàcia de les adopcions.
6. S'ha de crear un ambient on els animals abandonats no tinguin accés a fonts d'aliment.
7. Hauria d'existir un reglament que controli de manera eficaç el moviment d'animals entre països i dins dels països. D'aquesta manera es podrà establir un bon control de malalties contagioses propiciant una bona higiene i salut pública. En molts casos serà beneficiós per a la protecció de la fauna silvestre.
8. Els criadors haurien de tenir l'obligació de vendre els animals en perfectes condicions, ja que animals malalts són més susceptibles de ser abandonats. A més a més, els criadors hauran d'assessorar els propietaris sobre el maneig i manteniment de l'animal.

9. És important l'educació i responsabilització dels propietaris per reduir les mossegades de gossos, així com educar la població en la forma adequada de dirigir-se a un gos. Fan falta mecanismes legals que habilitin les utilitats competents a sancionar aquells propietaris irresponsables.
10. Per dur a terme l'eutanàsia s'han d'utilitzar mètodes pràctics, ràpids i compassius; que no causin angoixa, ansietat ni dolor. La persona que la realitzi ha de tenir la formació adequada.

Finalment, després d'aplicar aquestes mesures, cal fer un seguiment per avaluar el correcte funcionament del programa de control de la població canina. Només d'aquesta manera es podran detectar els possibles errors, i en el seu defecte, millorar-los.

Altres associacions com la Fundació Affinity coincideixen amb les mesures per eradicar l'abandonament d'animals de companyia. Entre les mesures escrites es pot destacar les campanyes de conscienciació socials, endurir la legislació i les sancions, l'esterilització dels animals i l'obligació dels propietaris de tenir registrats i identificats els seus animals.

6. La residència ideal

6.1 Bases per la construcció

Per tal de construir una nova residència pels gossos abandonats i intentar evitar el màxim d'errors, hem de tenir en compte el seu comportament. Així doncs, cal tenir en compte els següents comportaments en els gossos:

- Són animals socials, per tant, sempre que puguem els tindrem en grups. En el cas que l'animal tingui que estar aïllat per qualsevol motiu intentarem donar-li més interacció amb els cuidants, voluntaris o altres gossos.
- Hi ha gossos que alteren el grup en que es troben, per tant hauréu d'intentar esbrinar quin gos causa el problema per separar-lo o canviar-lo del grup.
- El nombre d'animals de cada grup dependrà de moltes variables (l'edat, el sexe, la raça, l'estat reproductiu, etc), els canvis s'hagin de fer dins del grup hauran de ser portats a terme per experts en comportament animal.
- Caldrà estar atents a la sociabilitat del gos amb les persones i acostumar-los a ser manipulats.

La construcció de la residència pels gossos haurà de ser acurada, ja que s'ha d'interferir el mínim possible en l'expressió del seu comportament natural. El més important és que el gos pugui decidir el que vol fer (si vol estar en contacte visual amb els altres animals, si vol entrar dins al caseta a descansar, etc). Aleshores aquestes hauran de complir els següents requisits:

- La residència haurà de tenir un espai privat on no es puguin sentir amenaçats. També poden tenir un espai elevat complementari que els hi proporciona més seguretat.
- La posició dels tancats i a on se situen els gossos és molt important. Per exemple, els gossos més agressius es millor tindran en els tancats dels extrems.
- Els animals que es coneixin poden estar separats per simples xarxes o malles que permetin el contacte directe entre ells. En canvi, és preferible que els animals que no han tingut contacte entre ells estiguin separats amb murs que no permetin el contacte directe. D'aquesta manera evitarem possibles baralles.

6.2 Disseny de la residència

Qualsevol disseny de la residència ha de complir uns requisits mínims, com són:

- La protecció dels animals vers l'ambient.
- Una adequada ventilació de les casetes i que el terra d'aquestes estigui sec el major temps possible.
- Permetre l'entrada de llum solar en tots els tancats.
- Donar el màxim d'enriquiment a l'entorn on viuen, amb pilotes, llaços de jugar, llocs des d'on puguin observar l'exterior o olorar.
- Permetre el contacte amb altres animals o persones.
- Que tinguin espais reservats.
- Una higiene adequada.
- Un lloc elevat del terra a on dormir.
- Que tinguin la suficient aigua i aliment diari.
- Permetre l'exercici.

Localització: la residència haurà d'estar situada en un lloc on hi hagi una font d'aigua inesgotable, separada de zones d'excessiu soroll o contaminació per evitar l'estrès dels animals i estar aïllada de zones residencials per evitar molestar els veïns.

Orientació: La paret dels tancats ha de senyalar el nord per tal de tenir el màxim d'hores de sol durant l'hivern i evitar el sol excessiu durant l'estiu. Millor si la paret està aïllada per tal de mantenir una temperatura agradable a l'interior. Si no és possible que la paret principal miri al Nord, evitar l'est o l'oest.

Dimensions: Les dimensions es veuran molt afectades per diferents paràmetres, com per exemple:

- El temps que l'animal estarà a la residència.
- La mida de l'animal.
- El temperament de l'animal.
- L'exercici extern que fa.
- Si està sol o en grup.
- El tipus de llit que utilitzem.

En el cas dels animals que estaran poc temps en una zona, es poden utilitzar gàbies per tancar-los. Per exemple, després d'un postoperatori o durant la nit.

Si el seu ús és l'adequat i no n'abusem ens permet mantenir un espai més net, més sec i que permet descansar a l'animal. L'espai mínim per cada gos dependrà del seu pes:

- Un gos de menys de 12 Kg necessita com a mínim 1 m².
- Un gos entre 12 i 30 Kg necessita com a mínim 1,2 m².
- Un gos de més de 30 Kg necessita com a mínim 2,2 m².

En canvi, els animals que passaran molt temps en un espai, tindran unes necessitats completament diferents. Aquestes dimensions són per animals que tindran accés a l'exterior per dur a terme altres activitats.

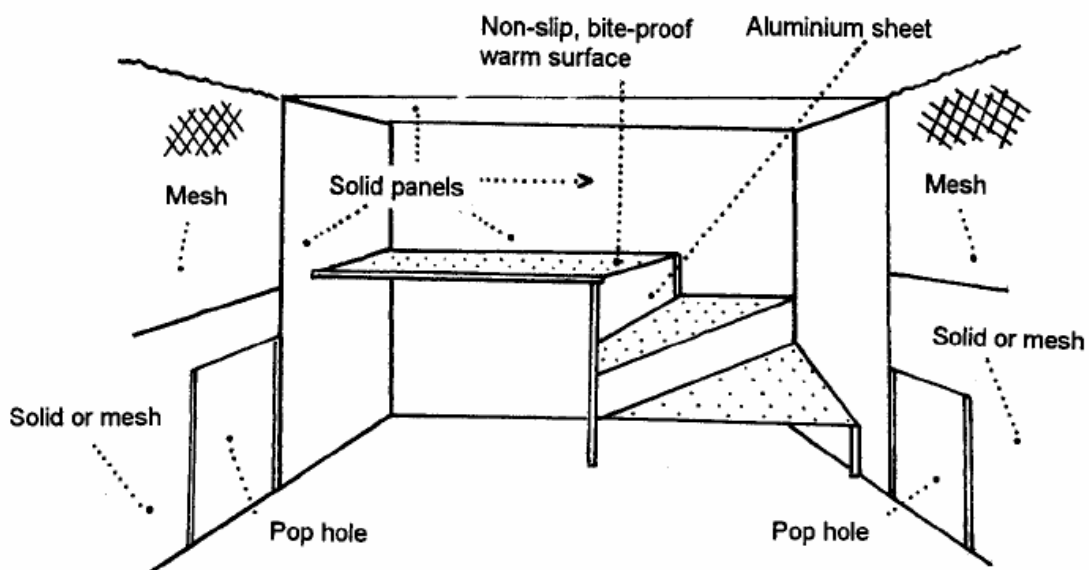
- Gossos de menys de 5 Kg necessiten 4,5 m² si estan sols o amb parella. En cas de que hi hagi més gossos haurem de sumar 1 m² per cada gos addicional.
- En gossos entre 5 i 10 Kg necessitaran 4,5 m² si estan sols o amb parella i sumarem 1,9 m² per cada gos addicional que hi entri.
- En gossos entre 10 i 25 Kg necessitaran 4,5 m² si estan sols o amb parella i sumarem 2,25 m² per cada gos addicional que hi entri.
- En gossos entre 25 i 35 Kg necessitaran 6,5 m² si estan sols o amb parella i sumarem 3,25 m² per cada gos addicional que hi entri.
- Gossos de més de 35 Kg necessitaran 8 m² si estan sols o amb parella i sumarem 4 m² per cada gos addicional que hi entri.

En tots els casos, l'alçada dels tancats ha de permetre que els gossos puguin posar-se de peu de les extremitats posteriors sense tocar el sostre.

6.3 Disseny del recinte

Els terres han de ser fàcils de netejar i segurs perquè els animals hi juguin amb facilitat. Aquests hauran de tenir un sistema de drenatge que preferiblement hauran de ser individuals, per evitar el contacte de productes potencialment contaminats amb altres animals. El recinte haurà de tenir un sistema de calefacció per millorar el confort dels animals, quan i on sigui necessari.

Estructura del recinte: igual que abans, els materials a utilitzar hauran de ser fàcils de netejar i desinfectar, i a l'hora ser aptes per una bona construcció.

Imatge 1

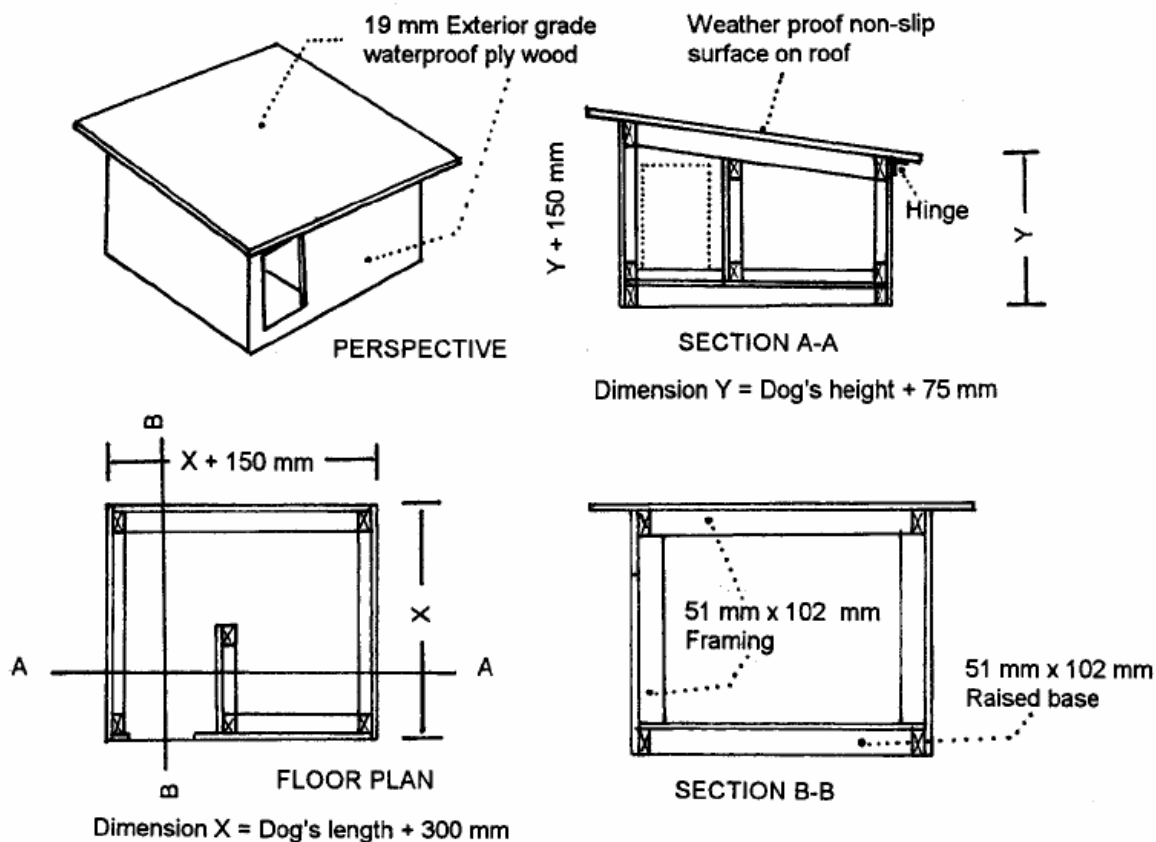
La zona que es presenta a la *Imatge 1* serà on dormiran els animals o es refugiaran quan el clima ambiental no els permeti estar a l'exterior, per tant haurà de protegir-los de les inclemències del temps i estímuls externs (com per exemple sorolls). Estarà format per parets sòlides o de xarxa i un sostre impermeable i rígid. Els llits, si n'hi ha, es situaran en aquesta zona.

Les parets s'intenterà que siguin apropiades per la zona on ens trobem. Les zones més càlides haurien de ser xarxes, en canvi en zones més fredes parets sòlides. No només dependrà del clima, sinó de la raça/pelatge de l'animal. Tot i això, com ja hem comentat anteriorment hauran de permetre una bona ventilació, permetre l'entrada del sol i a la vegada fer ombra. És interessant que els animals puguin veure l'exterior des del tancat, sempre i quan s'evitin problemes d'agressivitat amb altres inquilins. Les portes hauran de ser segures i amb tanques que siguin impossible d'obrir pels animals.

És important que a l'interior de la caseta no hi hagi cap espai on un gos submís pugui quedar atrapat per un altre de dominant. Per tant, les parets hauran de ser llargues i si hi ha plataformes hauran de ser suficientment amples perquè el submís tingui possibilitats d'escapar-se.

Casetes (veure *Imatge 2*): Són necessàries perquè donen privacitat als animals i permet amagar-se en el cas d'animals submisos. El sòl ha de ser confortable perquè els animals puguin estirar-se i ha de ser de fàcil neteja i desinfecció. La

mida dependrà dels animals que hi hagi, segons la mida, la raça o el nombre d'animals.

Imatge 2

L'estratègia es basa en situar diferents casetes en el tancat. Aquestes han de permetre l'entrada de diferents animals perquè puguin dormir junts quan l'ambient és fred. L'únic inconvenient, és la necessitat de crear grups adequats de gossos on no hi hagi un dominant que no permeti entrar als altres.

Les zones on dormiran els animals han d'estar elevades del terra i han de ser seques i càlides. El material no ha de ser movable del lloc, s'ha vist que hi ha més baralles quan els animals poden moure el seu llit. Òbviament els materials no han de causar lesions als gossos.

Zona d'exercici: un temps de lleure regular permet al gos incrementar els seus comportaments normals i augmentar les seves habilitats. Si els animals estan en grups, han de fer exercici dins del mateix grup. La mida de la zona d'exercici ha de permetre als animals córrer. És millor que la instal·lació sigui rectangular que quadrada. Per exemple, per 6 animals de mida mitja haurien de tenir una zona de 30 x 40 metres d'espai amb una xarxa que no permetés que

s'escapessin. Les xarxes s'han d'allargar pel terra o cimentar la zona per evitar que els gossos es puguin escapar excavant un túnel. D'altres gossos seran capaços d'escalar la xarxa per escapar-se, per tant, hauran de ser suficientment altes o que quedin volades cap a l'interior.

El terra pot estar fet de diversos materials. Podem trobar-ne de grava i gespa o simplement cimentat. Els animals que estiguin en els primers terres hauran de ser correctament desparasitats. El segon terra és més fàcil de netejar i desinfectar, però té porositats aptes pels ous dels paràsits. Per tant, l'elecció del terra dependrà del clima que tinguem i l'economia del centre.

En aquesta zona és convenient tindre objectes i materials per enriquir-la, així els animals hi podran jugar. Els gossos podran expressar al màxim tot el seu comportament. Els objectes haurien de ser canviats regularment i utilitzar-los només en aquesta zona, així els animals no els avorriran.

Quarantena: És necessari tenir una zona aïllada per aquells animals que creiem que tenen una malaltia infecciosa o pels nouvinguts. La zona ha de tenir una bona temperatura, llum i privacitat. Aquests animals tindran unes necessitats extremes d'atenció. El disseny ha de permetre una completa desinfecció del local.

6.4 Ambient de la residència

Seria convenient tenir un control de la temperatura i la humitat per tal de mantenir-la entre els límits de confort dels animals (15-25°C). Per dur-ho a terme, podem plantar arbres amb la fulla caduca, així a l'estiu proporcionen ombra i a l'hivern hi entra el sol. A més a més, en zones molt caloroses podem utilitzar aspersors i ventiladors per reduir les elevades temperatures. La ventilació serà fonamental per evitar l'elevada humitat, sobretot després de la neteja en climes calorosos. La llum ha de ser adequada i per tenir-ne a l'interior de les casetes podem posar-hi claraboies.

Un soroll o vibració excessiva i crònica poden provocar estrès, igual que succeeix a les persones. Dins les casetes els materials haurien d'absorbir o minimitzar el soroll i la vibració. Per tal de reduir els sorolls estridents i d'elevat volum podem utilitzar música de la radio per reduir l'estrès d'aquests sorolls.

6.5 Tasques habituals

Alimentació: és preferible que els gossos mengin al matí, així si hi ha qualsevol anomalia posterior serà més fàcil de visualitzar durant el dia. Se'ls hi pot oferir ossos i diferents varietats de menjar, així les conductes que duren a terme seran més fisiològiques. El menjar s'ha d'oferir amb abundància, així evitem les baralles. Quan el menjar es reparteixi amb bols, aquests hauran de ser individuals per cada gos i preferiblement fets d'acer inoxidable. Els encarregats de donar menjar hauran d'estar pendents de la jerarquia del grup i ser hàbils a l'hora de donar el menjar.

Neteja: Cada dia s'haurà de netejar el recinte i l'interior de les casetes i un cop a la setmana es desinfectaran. Les accions es duren a terme quan els animals estiguin a la zona d'exercici i no es retornaran a l'interior fins que estigui sec el terra. Si han d'entrar nous animals, aquests no podran fer-ho fins que s'hagi realitzat la neteja i desinfecció prèvia. Cal tenir desinfectants que siguin útils per malalties contagioses, per exemple tenir productes efectius contra parvovirus.

Socialització: és molt important que els animals tinguin contacte amb les persones, a més a més del contacte habitual amb els cuidants. D'aquesta manera cada cop estaran més socialitzats.

L'equip d'entrenament dels animals els ha d'ensenyar les normes bàsiques i fer-ho de forma adequada i correcta. L'estratègia a seguir ha de ser el reforç positiu amb premis, i no el negatiu. El contacte amb els gossos s'haurà de fer preferiblement durant l'estona que estan fent exercici i variar l'ensenyament perquè el gos no l'avorreixi. Aquells animals que surtin a la zona d'exercici i ràpidament s'ajegin hauran de ser motivats per evitar que estiguin parats. S'ha de jugar amb ells per evitar la seva inactivitat. Aquestes activitats són essencials per que els animals tinguin un bon estat mental. A part de jugar amb ells, pot ser molt interessant raspallar-los. Aquest fet ajuda a controlar-los millor i que s'acostumin al contacte amb els humans.

Moviment d'animals: Normalment els animals que s'acostumen a canviar de grups són els més agressius o els que són més recessius. El fet de canviar-los pot variar la seva jerarquia i que passin a ser gossos més tolerants o menys dominants segons el cas.

Els nous gossos que arribin al centre han de ser examinats curosament, per tal d'evitar que entrin infeccions o parasitacions a la resta dels animals. També és interessant conèixer el seu estat reproductiu i el seu temperament. Per tant, estaran els primers dies a la zona de quarantena. La introducció dels nous gossos s'haurà de fer en zones neutrals i d'un en un, veure el seu comportament i repetir l'acció durant uns quants dies abans d'introduir-los finalment al grup. Els cadells que arribin hauran de situar-se en grups amb animals de la seva mida o animals amb un bon temperament.

Salut dels animals: Cal ser molt curós amb la salut dels animals. Els nouvinguts hauran de passar per la quarantena i hauran de ser acuradament examinats. El programa de vacunacions s'haurà de dur a terme de forma correcta, igual que les desparasitacions internes i externes. Aquest control el durà a terme un veterinari, a part de tractar qualsevol altra malaltia que pugui aparèixer.

Monitorització del comportament dels gossos: És important tenir gent entrenada en entendre el comportament dels gossos i que sàpiga identificar els problemes bàsics de salut que puguin aparèixer. Així amb un correcte diagnòstic aconseguirem que els animals estiguin el millor possible. Hem de tenir en compte que hi ha certs comportaments que es poden interpretar de manera positiva o negativa segons la situació en que es trobi. Per això és important conèixer el comportament individual de cada animal i tenir especialistes a qui poder recórrer.

6.6 Registres

Per evitar els errors humans, i tenir la màxima informació que ens pot ser útil en un moment adequat, és necessari enregistrar la informació. Per tant, és important tenir etiquetes en les casetes que portin la següent informació:

- Identificació del gos.
- Nom, lloc i telèfon de la gent de l'equip que s'encarrega d'ell.
- Protocols a seguir en casos especials.
- Data de naixement o edat.
- Data d'entrada de l'animal a la caseta.

Aquestes etiquetes han de ser fàcilment visibles i estar correctament protegides, especialment contra l'aigua.

A part de les etiquetes hi haurà un historial del gos, on s'especificaran les següents indicacions:

- Descripció detallada de la morfologia de l'animal amb taques distintives, fotografia o el número de xip.
- Comentaris diaris dels cuidants de com veuen a l'animal, si hi ha lesions, canvis de comportament.
- Història clínica.
- El pes.
- Tractaments anteriors, protocols de desparasitació interna i externa.
- Instruccions per nous tractaments.
- Instruccions de com donar el menjar.
- Resultats pertinents dels veterinaris.

La informació s'ha extret d'un article dirigit a animals d'experimentació, però creiem que la podem extrapolar als nuclis zoològics pel rigor científic que aquest presenta.

6.7 Valoració

La descripció que s'acaba de presentar són un seguit de recomanacions que en la majoria dels casos no responen a normatives específiques legals. La legislació vigent només marca un seguit de normes generals que han de seguir els nuclis zoològics, independentment del tipus d'animals que hi hagi i de l'activitat que s'hi realitzi.

Segons l'Article 21 del decret legislatiu 2/2008 referent als requisits de funcionament dels nuclis zoològics:

- a) Inscriure's en el Registre de nuclis zoològics del departament competent en matèria de medi ambient.
- b) Dur un llibre de registre oficial, diligenciat per l'Administració competent, en què es recullin de manera actualitzada les dades relatives a l'entrada i la sortida dels animals i les dades de la seva identificació.
- c) Disposar de les condicions higienicosanitàries i de benestar adequades a les necessitats dels animals, en els termes establerts per la normativa vigent. En especial, han de tenir instal·lacions adequades per evitar el contagi en els casos de malaltia, o per tenir-los, si escau, en períodes de quarantena.
- d) Tenir en un lloc visible l'acreditació de la seva inscripció en el Registre de nuclis zoològics, quan es tracti d'establiments d'accés públic.

- e) Tenir les mesures de seguretat necessàries per evitar la fugida dels animals i els danys a persones, animals, coses, vies i espais públics i al medi ambient, i per evitar danys o atacs als animals.
- f) Disposar d'un servei veterinari, encarregat de vetllar per la salut i el benestar dels animals.
- g) Tenir a disposició de l'Administració competent tota la documentació referida als animals emplaçats al nucli d'acord amb la legalitat vigent.
- h) Vigilar que els animals s'adaptin a la nova situació, que no presentin problemes d'alimentació ni es doni cap altra circumstància que els pugui provocar danys, i de ser els responsables de prendre les mesures adequades en cada cas.

Pel que fa a instal·lacions per al manteniment d'animals de companyia, la llei no marca unes pautes a seguir en quan a infraestructura. Només fa referència a l'obligació de portar un llibre de registre oficial. *Article 23 del Decret legislatiu 2/2008.*

7. Entrevistes

7.1 Associació Protectora d'Animals de Tarragona

Aquest centre d'acollida és una gossera o una protectora? A quin municipi pertany?

Aquest centre és una protectora dirigida per l'Associació Protectora d'Animals de Tarragona. El recinte en el qual estem ubicats és propietat de l'Ajuntament de Tarragona, el qual ens cedeix part de l'espai. El terreny està dividit en dos parts, una meitat està ocupada per la gossera municipal de Tarragona, i l'altra meitat està ocupada per la nostra protectora.

Teniu uns estatuts que us marquen una normativa d'actuació?

Sí, dins de la nostra associació tenim unes normes ben redactades les quals hem de seguir, a part, legalment se'ns marca què hem de fer i què no podem fer. Nosaltres tenim conveni amb la gossera de Tarragona la qual ens cedeix els gossos i gats recollits i no reclamats per cap propietari. Dit de manera ràpida el sistema d'actuació és el següent: la gossera té l'obligació de recollir tots aquells animals que van sense propietari pel carrer, els retenen durant uns dies a l'espera de si alguna persona els reclama, si no és així passen a les nostres instal·lacions on ens fem càrrec d'ells. Nosaltres com a protectora no tenim la competència de recollir animals abandonats, aquesta funció només recau sobre la gossera.

Teniu algun veterinari? Quines actuacions fa?

Un dia a la setmana ve una veterinària la qual s'encarrega de solucionar els possibles problemes que hagin pogut sorgir al llarg de la setmana, sempre i quan es pugui fer. Aquesta veterinària també s'encarrega de realitzar vacunacions, esterilitzacions i altres tasques abans de l'adopció.

Quin aforament màxim teniu? Actualment quants animals hi ha refugiats?

L'aforament màxim és molt relatiu ja que hi ha molts factors que influeixen. Nosaltres tenim 80 gàbies les quals utilitzem de la millor manera possible. El fet de crear grups és una tasca complexa ja que les baralles en molts casos poden ser un greu problema, en funció del tipus d'animals que ens arriben podem fer grups més grans o més petits, per tant podrem acollir més o menys animals. Actualment tenim 220 gossos.

Com són les instal·lacions?

Tenim dos espais amb 40 gàbies a cada un. Cada gàbia fa uns 2x5 metres, són totalment reixades amb un sostre metàl·lic i un terra de ciment. Dins de cada gàbia els animals disposen de 4-5 casetes on es poden ficar si ho volen. A part tenim dos espais més grans de terra on els animals surten dos cops al dia mentre se'ls neteja la gàbia. A part molts dels animals surten a passejar amb corretja gràcies a la col·laboració dels diferents voluntaris que ens ajuden, que són entre 25 i 30 persones. A més tenim unes gàbies de quarantena destinades a rebre els gossos nouvinguts, se'ls acull en aquests espais fins que no se'ls hi adjudica un grup.

Referent a l'entrada i sortida d'animals

- A. **Diferències al llarg de l'any?** Fa uns anys sí que notàvem més diferències segons l'època però des de fa un temps l'entrada d'animals es manté constant. Avui ens trobem molts casos de gent que porta el seu animal perquè s'han de canviar de casa i no el poden tenir al nou habitatge, com a conseqüència d'un divorci o últimament per culpa l'atur... La veritat que en els últims anys hem notat un increment.
- B. **Podeu acceptar totes les entrades?** De moment sí, sempre ens ho arreglem per poder fer-ho i encara podem trampejar la situació.
- C. **Quants identificats?** Molt pocs. Ja fa anys que existeix la llei però del que està escrit al que es fa hi ha un bon tros. El problema és que no es pot lluitar contra els casos d'abandonament o maltractament perquè la justícia no ho tracta com un tema important. Jo mateixa m'he trobat en la situació d'anar a la guàrdia urbana a fer una denúncia, i els propis policies dir-me que no val la pena que ho faci perquè la denúncia quedarà amagada en un racó de la oficina. A més si volguéssim ser eficaços i denunciar totes les faltes hauríem de tenir una persona tot el dia dedicada exclusivament a fer denúncies... Avui en dia poc tenim a fer!
- D. **Numero de sortides anuals?** Unes 400 sortides, més o menys en número d'entrades i sortides estar bastant igualat.

D'on traieu els diners per mantenir les instal·lacions?

D'ajuts i donacions privades. En alguna fira muntem parada on venem coses, però res important, són més aviat gestos simbòlics.

7.2 Protectora Baix Camp

Aquest centre d'acollida és una gossera o una protectora? A quin municipi pertany?

És una protectora. No tenim cap conveni amb cap ajuntament ja que som una organització privada, els nostres animals són recollits per socis de l'associació.

Teniu uns estatuts que us marquen una normativa d'actuació?

Sí es clar, per poder funcionar correctament i tenir els animals en bones condicions a part de diners i temps, el més important és una bona organització. Dins del recinte hi ha unes normes, i juntament amb tots els voluntaris que tenim realitzem tota la feina. La clau del nostre èxit és la bona organització. A part d'això nosaltres com a protectora també fem molta feina de difusió, és a dir, posem en contacte persones que volen donar el seu gos en adopció amb persones que volen adoptar. Realment aquesta és una tasca molt important, avui en dia trobem molts casos de persones que volen donar el seu animal o bé perquè els ha nascut una criatura i ja no tenen temps, els casos de divorcis també són molt freqüents, últimament ens hem trobar amb molta gent que no volen el seu animal perquè tenen problemes d'al·lèrgia... en aquests casos els metges no fan bé la seva feina!

Teniu algun veterinari? Quines actuacions fa?

Amb nosaltres treballa una veterinària que ve 1 dia a la setmana. Al llarg de la setmana nosaltres apuntem a una llista allò que ha de fer la veterinària, i quan aquesta ve, en base això, fa la feina. A més nosaltres al nostre centre castrem totes les femelles i alguns mascles, això també és feina seva. Malgrat tot, quan tenim problemes més greus, portem als animals a un hospital veterinari més gran amb unes instal·lacions més ben preparades, sobretot en casos de fractures.

Quin aforament màxim teniu? Actualment quants animals hi ha refugiats?

Nosaltres com a màxim tenim 40-45 gossos, i actualment n'hi ha 40. La nostra filosofia és que per tenir bé els animals no podem acollir més animals. Som conscients de les nostres possibilitats i en funció d'això marquem els nostres límits.

Com són les instal·lacions?

En el cas dels gossos, tenim gàbies de diferents mides on a dins i conviuen grups formats per femelles i un mascle. Mai ajuntem dos mascles ja que les

baralles són molt freqüents. Aquestes gàbies estan comunicades amb uns patis molt grans on els gossos surten cada dia una bona estona. A més dins de cada gàbia cada gos disposa de la seva caseta amb coixins perquè pugui descansar. A part tenim unes gàbies de quarantena per els gossos que entren. Aquests passen allí sols 15 dies, durant aquest període s'aprofita per desparasitar, vacunar, microxipar i esterilitzar, després ja passa a formar part d'un grup. Aquí també donem molta importància als passejos amb corretja, creiem que són molt importants ja que d'aquesta manera facilitem l'adopció ja que estan molt més acostumats al maneig.

Pel que fa els gats el tema és molt més complex. Tenim dos gàbies, una pels FIV-FeLV positius i una altra pels negatius, dins d'aquestes gàbies disposen de caixes amb sorra per fer les seves necessitats. A part, tenim unes cases molt grans on a dins tenen el menjar, l'aigua i els coixins perquè puguin dormir. El més complicat és la introducció de nous individus ja que els gats solen ser més dominants. Primer els tenim en quarantena uns dies en gàbies d'hospital individuals. Aquestes gàbies estan en una zona a part, més tranquil·la. Durant aquest període es realitzen les tasques de vacunació, desparasitació, castració i test de FIV-FeLV. Posteriorment passen en grups reduïts per començar a tenir contacte i finalment passen als grups grans. Aquest és un procés molt lent, alguns gats ho assimilen més ràpid, altres més lentament.

Referent a l'entrada i sortida d'animals

A. Diferències al llarg de l'any? Més o menys és igual al llarg de l'any.

B. Podeu acceptar totes les entrades? No, com a màxim 45.

C. Quants estan identificats? Poquíssims, com que no hi ha cap mena de control la gent passa d'identificar els animals. Crec que les persones funcionem a base de càstigs, si qui hauria de controlar això apliqués les sancions com Déu mana segur que tot seria molt més fàcil i funcionaria millor. L'altre dia vaig sentir un cas d'una persona la van multar per no recollir les femtes, em sembla molt correcta, però crec que abans s'haurien de fer altres coses com per exemple controlar si aquell gos està identificat, i en cas de no estar-ho sancionar. A més el problema no només recau sobre el propietari que no fa els deures, sinó també sobre les protectores. Els ajuntament no fan cap mena de control, no saben res del que fan. Això sí, quan una gossera recull un gos, s'ha de tramitar i informar a l'ajuntament, i aquest en funció dels gossos recollits paga

més subvencions o menys, jo he sentit de centres que deixen escapar gossos per poder-los recollir una altra vegada i així rebre més diners.

D. Numero de sortides anuals? Unes 30. Has preguntat mai a altres lloc quants animals se'ls hi moren? Si ho fas segur que t'enganyaran, perquè tampoc es controla per cap lloc. Jo t'asseguro que aquí en moren poquíssims.

D'on traieu els diners per mantenir les instal·lacions?

Rebem dos subvencions per ser entitat sense ànim de lucre. Una de la Diputació i una de la Generalitat, tot i que aquesta última no paga i per aquest any encara no ha sortit la convocatòria, a part de les donacions privades.

7.3. Gossera municipal Barcelona

Abans d'exposar l'entrevista, a títol personal hem de dir que ens va resultar més difícil poder accedir a fer l'entrevista al centre d'acollida d'animals de companyia de Barcelona. Amb això no volem dir que el tracte no fos correcte, al revés, però sí que vam notar una lleugera diferència possiblement pel fet que sigui propietat de l'ajuntament i no sigui dirigit per una associació o grup de persones, cosa que normalment ho fa més proper. Una de les veterinàries del centre ens va respondre molt amablement i va mostrar interès, mentre que la responsable de la gossera va ser molt distant i no va mostrar cap entusiasme.

Aquest centre d'acollida és una gossera o una protectora? A quin municipi pertany?

És una gossera, que pertany a l'ajuntament de Barcelona i en conseqüència també és dirigit pel mateix.

Teniu uns estatuts que us marquen una normativa d'actuació?

No tenim uns estatuts, sinó uns protocols marcats per l'Ajuntament de Barcelona, els quals estan exposats a Internet fet que fa que qualsevol persona pugui accedir-hi per consultar-los.

Teniu algun veterinari? Quines actuacions fa?

Aquesta gossera té dos veterinaris en plantilla els quals treballen exclusivament al centre. Fins fa poc érem tres veterinaris però per culpa de la crisi un va ser acomiadat. Aquí, els veterinaris bàsicament fem les entrades, què vol dir això? Doncs en el moment que arriba un gos al centre mirem si té microxip i si no és

així li obrim una fitxa on apuntem totes les dades i el registrem. Seguidament li fem una revisió a l'animal per controlar que no tingui problemes de salut, entre les proves sempre fem un test de Leishmània. Si té alguna patologia la tractem, inclosa la Leishmaniosi. Posteriorment els animals són vacunats i desparasitats.

En el cas dels gats és lleugerament diferent, quan ingressa un gat a la gossera es segueix el mateix protocol que en el cas dels gossos amb diferència que si al tests FIV-FelV surten positius els sacrificuem.

A la plantilla també tenim un etòleg el qual intenta resoldre conflictes a les gàbies, crea els grups que conviuran en una gàbia, etc.

Quin aforament màxim teniu? Actualment quants animals hi ha refugiats?

Es difícil dir quin es el nostre aforament màxim, degut a que no hi ha cap llei que marqui el numero d'animals que hi cap per metre quadrat. Actualment tenim 140 gossos i 130 gats aproximadament

Com són les instal·lacions?

En el cas dels gossos tenim 90 gàbies. Actualment hi ha 2 tipus de gàbies, unes més grans on hi allotgen uns 2-3 gossos i unes individuals. Aquestes gàbies estan totalment tancades de tal manera que els animals no es poden veure a través de les parets que separen les gàbies. El terra és de ciment i dins de cada gàbia hi ha un petit mur que delimita una zona on poden aïllar-se quan els gossos volen estar tranquils. Les gàbies no tenen menjadores ni abeuradors fixos. A part tenim 5 gàbies que fem servir de quarantena, on s'allotgen els recent arribats, allí només hi estan unes 24 hores.

En el cas dels gats el fet que la sociabilització sempre sigui una mica més complicada tenim diferents espais. Quan arriba un gat nou al centre, inicialment el tenim en una gàbia individual on rebrà les primeres atencions. Si al final es queda al centre, aquest passa a una gàbia on conviuen un petit nombre de gats per tal que es comencin a adaptar. Aquesta gàbia està formada per una part exterior a l'aire lliure enreixada on hi ha les caixes on fan les necessitats, i una altra que és una petita habitació on hi ha el menjar i tots els llits.

Referent a l'entrada i sortida d'animals

A. Diferències al llarg de l'any? Normalment tenim un pic als mesos de més calor entre maig i agost. Però també cal remarcar que sobretot al mes d'agost el número d'adopcions s'incrementa.

B. Quants estan identificats? Molt pocs.

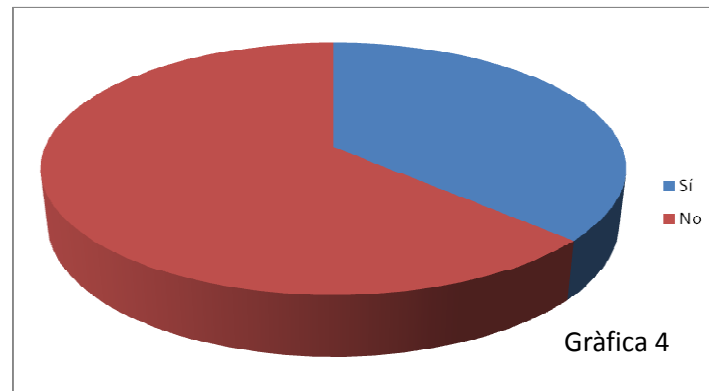
C. Podeu acceptar totes les entrades? Algunes vegades és difícil però fins ara sempre ens hem ensortit. A més a més, estem obligats a acceptar tots els animals abandonats. Els que no podem acceptar són els gossos que porta la gent perquè ja no se'n pot fer càrrec.

D. Numero de sortides anuals? L'any passat es van adoptar uns 1.700 gossos segons la veterinària i 600-800 segons la responsable del centre.

8. Enquestes

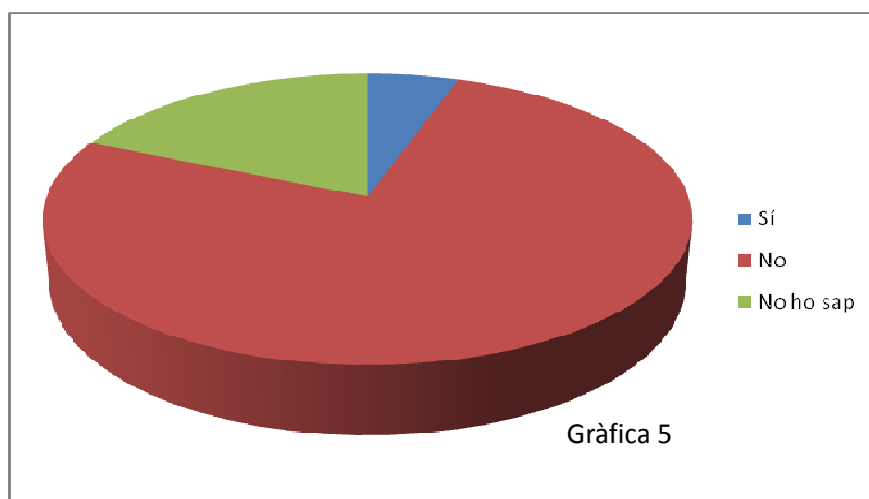
S'han realitzat un seguit de 50 enquestes a un grup de població situada majoritàriament entre els 20 i 60 anys d'edat que no tenen cap mena de relació amb la professió de veterinària o semblant. La finalitat d'aquesta enquesta és veure quina visió té la població en general i la informació coneguda sobre el tema.

Coneix alguna llei que reguli la identificació d'animals de companyia?

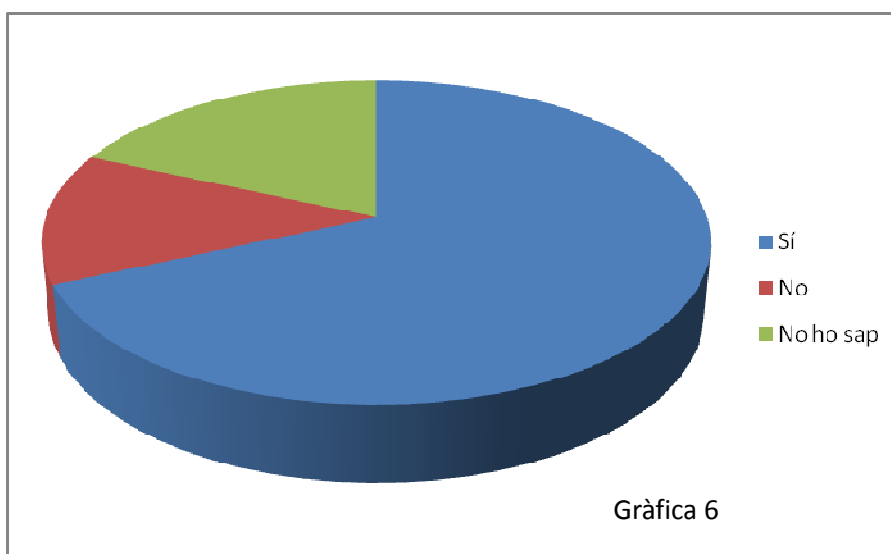
Segons aquests resultats (*Gràfica 4*) s'observa que la majoria de gent no coneix l'existència d'una llei que reguli la identificació dels animals. Tot i així, molta de la gent que ho coneix no sap en què consisteix i quines són les obligacions que aquesta comporta.

Creus que actualment hi ha un bon control legal contra l'abandonament d'animals?

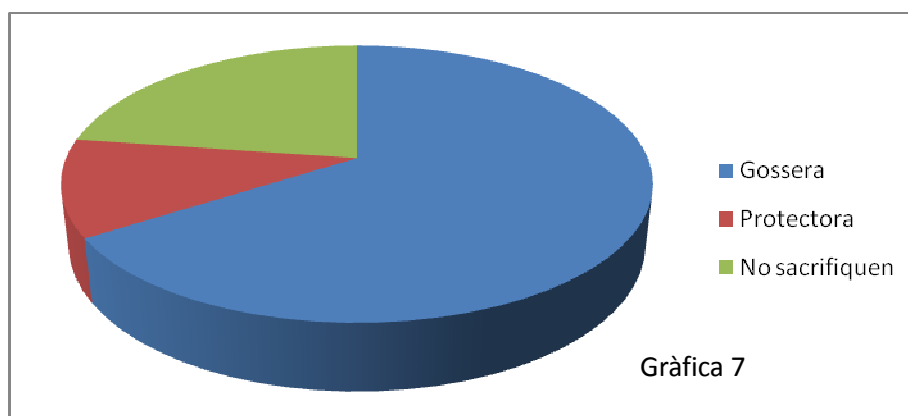
D'aquest gràfic (*Gràfica 5*) s'extreu que la gran majoria de la població coincideix en que no hi ha un bon control legal referent a l'abandonament d'animals. Tenint en compte aquests resultats, es pot deduir la possible existència d'un esbiaix en el sistema, o si més no, aquesta és la percepció que té la gent.

Creus que hi ha alguna diferència entre una gossera i una protectora?

Com podem veure a la *Gràfica 6*, en aquest cas la majoria coincideix en que hi ha diferències entre una gossera i una protectora, tot i que també una gran majoria no sap quines són aquestes.

Saps si alguns d'aquests centre sacrifiquen els animals?

Segons la *Gràfica 7* una gran majoria dels enquestats creuen que hi ha diferències entre gosseres i protectores, tot i no saber quines, però molts coincideixen en la suposició de que en les gosseres es practica el sacrifici mentre que a les protectores no. I són pocs els que diuen que no és sacrifica. És curiós que la majoria de gent pensi que avui dia a les gosseres es practiqui el sacrifici quan fa uns anys que legalment no està permès.

Una percepció que vam tenir a l'hora de realitzar les enquestes és el fet que la paraula gossera, per ella mateixa, comporta unes connotacions negatives. En general la gent valora més positivament una protectora que una gossera.

9. Conclusions

Avui en dia la societat on vivim és bastant conscient que l'abandonament d'animals és un problema, però només una petita part hi intervé per solucionar-ho. És una situació real que tenim però, possiblement no suposa un problema primari per la gran majoria de la gent, fet que provoca que no es desenvolupin formes clares i unitàries d'actuació. És molta la gent que participa activa o passivament, ja sigui en estudis d'abandonaments o com a voluntaris. Malgrat tot, la falta d'unitat i de rumb en l'assumpció d'objectius comuns dificulta assolir, en última instància, la finalitat comuna que és una societat lliure d'animals abandonats. Un exemple d'això, el trobem en el fet que en molts casos, l'obtenció de les dades dels diferents estudis divergeix degut a una falta de metodologia estandarditzada.

Com hem pogut veure en aquest treball, un dels estudis més seriosos que fa referència a l'abandonament, el realitzat per la Fundació Affinity, treballa amb número d'animals recollits. Perquè no hi ha un número real d'animals abandonats? L'explicació és molt senzilla d'entendre, i és que no hi ha un coneixement real de la població canina que tenim al nostre país. Segons la llei els ajuntaments haurien de tenir un cens de tots els gossos que hi ha al seu municipi. Si això fos així, el control seria molt més dinàmic, fàcil i eficaç, de tal manera que en la majoria de casos els abandonaments no quedarien impunes. Malgrat tot, la llei està escrita i només un 30% dels gossos estan microxipats, per tant, no es pot fer un recompte real del número de gossos que hi ha a Catalunya i cada any es recullen molts animals abandonats.

Si ens posem a analitzar la situació, ens trobem davant d'una paradoxa bastant curiosa. Per una banda, segons les dades que hem recollit a l'enquesta de la població (tot i no ser molt representativa) creiem que la gent és conscient que hi ha alguna cosa que no funciona, que hi ha un problema. Per altra banda, tenim una llei que, des del nostre punt de vista, és bastant correcta, tot i així, no soluciona la problemàtica.

Pensem que són un conjunt de factors els que fan que no hi hagi un bon ús de la legislació. Tornant a les recomanacions de la OIE, aquesta ens descriu un model de funcionament amb uns organismes, cadascun amb les seves funcions, i que treballen com un bloc. Fa molta èmfasi en la necessitat d'una bona comunicació entre les diferents parts per tal d'aconseguir una bona coordinació del procés.

Des del nostre punt de vista creiem que són dos els motius bàsics que expliquen la manca de control: el primer seria falta de comunicació i coordinació entre les diferents parts, i el segon la poca implicació per part de les autoritats governamentals. Probablement les associacions en defensa dels animals juntament amb molts dels veterinaris privats, són els que tenen una major implicació, malgrat tot, en la majoria dels casos aquests no tenen el recolzament de l'administració. Un exemple molt clar, el trobem en l'entrevista a la gosserra de Tarragona, se'ns comenta el fet de que diferents intents de denúncia han acabat amb res, simplement perquè no es considera un tema prou important com per que una denúncia prosperi. Si la Generalitat pressionés de manera estricta als ajuntaments per tal que seguissin un rigorós control de la població canina del municipi, probablement aquests, tindrien una major implicació alhora de sancionar les infraccions. Això implicaria la disminució del nombre d'abandonaments d'animals i en conseqüència s'haurien de destinar menys diners al manteniment dels centres d'acollida.

El fet que el control es dugui a través dels municipis és un bon sistema ja que, fraccionar i delegar el control per àrees de territori més petites facilita la feina. Tot i així, creiem que també pot suposar un desavantatge degut a que dificulta l'actuació unitària i conjunta per afrontar els problemes. Un clar exemple d'això el podem trobar a l'estudi de la Fundació Affinity: "del total d'entitats estudiades, el 47,8% recull informació sobre les persones relacionades amb l'abandonament i l'adopció d'animals, mentre que el 48,2% no la recull". Això marca una clara manca de protocol comú.

Un altra tema a analitzar seria la prohibició del sacrifici. En una societat contemporània, creiem que èticament no és correcte utilitzar l'eutanàsia com a mesura de control de poblacions, en aquest sentit estem totalment d'acord amb la llei. Malgrat això, veiem necessària l'aplicació de noves mesures accessòries que acompanyin aquesta prohibició, i que actualment no s'estan posant en pràctica. Si no potenciem altres eines com les que hem anat comentant durant el treball, les gosseres no seran viables ja que la població sempre anirà en augment.

Un punt clau que seria convenient introduir a la nostra societat seria una bona estratègia educativa, que a llarg plaç podria comportar canvis en l'actitud de les persones envers als animals. Creiem que fomentar una actitud responsable per part dels propietaris seria l'eina més eficaç per resoldre el problema.

Hem començat el treball explicant que la nostra idea inicial era parlar sobre les diferències legals que hi ha entre una gossera i una protectora. Fins ara encara no n'hem parlat explícitament degut a que la llei vigent tampoc ho fa. Com que el control es fa a través d'àrees geogràfiques petites, els estatuts i normatives dels centres d'acollida d'animals de companyia en molts casos poden variar una mica. Dit de manera general els centres d'acollida d'animals de companyia els podríem classificar en dos grups:

- **Gossera:** és un centre propietat de l'ajuntament, el qual exerceix el control i en marca la normativa de manera directa. Per aquest motiu el finançament va a càrrec d'aquesta autoritat. Tenen l'obligació de recollir tots els animals sense amo que hi ha a la via pública, i en la majoria dels casos no accepten entrades d'animals que són portats directament pel seu propietari.
- **Protectora:** són centres privats, dirigits o bé per una persona o bé per una associació. Dins d'aquesta denominació podríem trobar dos subclassificacions:
 - Protectora amb conveni amb un ajuntament: són centres que tenen algun tipus de conveni de tal manera que treballen com entitats col·laboradores. Normalment això implica que hagin d'acceptar tots els animals abandonats que es troben per la via pública. A canvi, reben uns diners de l'ajuntament a més dels recursos econòmics que puguin tenir com entitat privada.
 - Protectora privada: són centres exclusivament privats, es financen a través de socis i en molts casos reben ajuts com associacions sense ànim de lucre. Com a entitats privades que són no estan obligades a recollir tots els animals que els hi arriben, sinó que accepten en funció de les normes que ells mateixos tenen establertes.

Potser arribar a una societat on els centres d'acollida no són necessaris perquè no hi ha abandonaments és una utopia, però si més no la llei hauria d'anar encaminada en aquesta direcció. Creiem que l'apartat referent al benestar animal és molt correcte, però potser falta enfocar la llei d'una manera més directa cap al control de poblacions, evitant l'abandonament.

10. Bibliografia

- www.adn.es
- www.faada.org
- www.mascotas.facilísimo.com/reportajes/perros/adopcion-de-perros/el-abandono-de-mascotas-en-espana_190567.html
- www.ladra.es/articulos/2011/04/abandono-de-perros-en-espana/
- www.abc.es/20110713/sociedad/abci-abandono-perros-verano-201107131052.html
- www.adoptarperros.com/blog/abandono-de-animales-en-espana-en-2010/
- www.asociacionprima.bligoo.com/content/view/859148/espana-encabeza-el-ranking-europeo-de-paises-con-mas-abandono-de-animales-damos-asco.html
- www.veterinaris.cat/
- www.crarc-comam.net/
- www.324.cat
- www.oie.int/es/ *Código Sanitario para los Animales Terrestres (Capítulo 7.7)*
- www.bcn.es/publicacions/b_mm/bmm66/72-75.pdf
- www.gestion-ambiental.com/norma/ley/LLEI_3-1988.htm
- www.civil.udg.edu/normacivil/cat/realis/l22-03.htm
- www.gencat.cat/diari/5113/08094167.htm (Llei 2/2008)
- Fatjó, J. *Bienestar y etología clínica en refugios de animales de compañía*. Curs d'etologia IVSA, 2010.
- *Guidelines for the Care and Housing of Dogs in Scientific Institutions*. Guideline 14, NSW Agriculture, 1999.